

Ειδικές προτάσεις

Οι προτάσεις που εισάγονται με τους ειδικούς συνδέσμους (πως, ότι, που) λέγονται **ειδικές προτάσεις**²².

Π.χ. Πολλοί πιστεύουν **ότι** η γραμματική είναι δύσκολη, αλλά εγώ πιστεύω **πως** απλώς έχει πολλούς κανόνες.

Οι προτάσεις αυτές σχηματίζουν άρνηση με το **δεν**.

Π.χ. Νομίζω ότι **δεν** θα βρέξει τελικά.

Οι ειδικές δευτερεύουσες προτάσεις μπορούν να έχουν στον λόγο θέση²³: **α) αντικειμένου, β) υποκειμένου, γ) επεξήγησης.**

Η ειδική πρόταση χωρίζεται από την κύρια με κόμμα μόνο στην περίπτωση που έχει θέση επεξήγησης.

α) Η ειδική πρόταση ως αντικείμενο

Π.χ. Ομολογώ **ότι** δεν το περίμενα αυτό από σένα.

Παραδέχομαι **πως** το είχα ξεχάσει.

²²Εκτός από τους ειδικούς συνδέσμους μπορεί να χρησιμοποιηθεί και το βουλητικό **να**.
Π.χ. Ο Λεωνίδας δεν θυμάται **να** *είπε κάτι τέτοιο*.

(= έχει αμφιβολίες)

Ο Λεωνίδας δεν θυμάται **ότι** *είπε κάτι τέτοιο*.

(= μπορεί και να το *είπε*, αλλά τώρα δεν το θυμάται)

Η ειδική πρόταση με **να** εκφράζει μια μεγαλύτερη αμφιβολία του υποκειμένου για το αν είπε κάτι τέτοιο. Αντίθετα στην περίπτωση που θα χρησιμοποιηθεί το **ότι**, ενδεχομένως το υποκείμενο να μην αποκλείει εντελώς την περίπτωση να έχει πει κάτι. Τέτοιες ειδικές προτάσεις συναντάμε μετά από ρήματα, όπως πιστεύω, θυμάμαι, φαντάζομαι, λέω (= πιστεύω, νομίζω), φαίνομαι, νομίζω.

²³Σπάνια, οι δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις έχουν θέση κατηγορουμένου, π.χ. Ο Ορέστης φαίνεται ότι δεν νιώθει καλά. (= φαίνεται άρρωστος)

Ειδική πρόταση ως αντικείμενο παίρνουν συνήθως τα **λεκτικά** (λέ[γ]ω, φωνάζω, αναγγέλλω, ομολογώ, ισχυρίζομαι, διαδίδω κ.ά.), τα **δεικτικά** (δείχνω, αποδεικνύω, φανερώνω, παρασταίνω, προσποιούμαι, δηλώνω κ.ά.), τα **αισθητικά** (αισθάνομαι, βλέπω, ακούω, νιώθω, καταλαβαίνω, παρατηρώ, διαπιστώνω, αντιλαμβάνομαι κ.ά.), τα **γνωστικά** (γνωρίζω, ξέρω, εννοώ, αγνοώ, θυμάμαι, ξεχνώ, πληροφορούμαι κ.ά.) και τα **δοξαστικά** ρήματα (νομίζω, πιστεύω, υποπτεύομαι, φοβάμαι, ελπίζω, συμπεραίνω, συλλογίζομαι κ.ά.).

β) Η ειδική πρόταση ως υποκείμενο

Π.χ. Είναι φανερό **ότι** χρειάζεται να επανεξεταστεί η απόφαση.

→ (ότι χρειάζεται = υποκείμενο της απρόσωπης έκφρασης)

Διαδόθηκε **πως** αύριο θα δοθούν οι πολυπόθητες αυξήσεις.

→ (πως ... αυξήσεις = υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος)

Ειδική πρόταση ως υποκείμενο παίρνουν συνήθως τα **απρόσωπα ρήματα**, όπως λέγεται, διαδίδεται, ακούγεται, υποτίθεται, φαίνεται, [με] ανησυχεί, [με] φοβίζει, καθώς και οι **απρόσωπες εκφράσεις**, όπως είναι κρίμα / αλήθεια / ψέμα.

Κάποιες φορές, μπορεί να χρησιμοποιηθούν και ορισμένα επιφωνήματα ή επιρρήματα με χρήση επιφωνηματικής φράσης. Τότε ακολουθεί πρόταση που εισάγεται με το **που** και λειτουργεί ως ειδική.

Π.χ. Κρίμα **που** δεν την πρόλαβες!

Καλά **που** το βρήκες!

γ) Η ειδική πρόταση ως επεξήγηση

Π.χ. Μόνο ένα πράγμα μου είπε ο Τάκης, **ότι** η Ζωή είχε πάθει πάλι διάστρεμμα.

Η ειδική δευτερεύουσα πρόταση μπορεί κάποιες φορές να επεξηγεί **το αντικείμενο** ή **το υποκείμενο**.

Ειδική πρόταση ως επεξήγηση παίρνουν συνήθως ουσιαστικά, όπως *φήμη, όνομα, είδηση, πληροφορία, υποψία, ιδέα, βεβαιότητα, κατηγορία, συμπέρασμα, άποψη, ελπίδα*, τα οποία προέρχονται από ρήματα που δέχονται ειδικές προτάσεις ως αντικείμενο.

Π.χ. Βάδιζε με την ελπίδα, **ότι** σε λίγο θα έφτανε στο επόμενο χωριό.

Άσκηση 1

Ποια είναι η συντακτική λειτουργία της ειδικής πρότασης;

	υποκείμενο	αντικείμενο	επεξήγηση
1. Όταν πήγε να τους επισκεφτεί, έμαθε ότι είχαν μετακομίσει πια σε άλλη πόλη.	☐	☐	☐
2. Η γιαγιά καθόταν στη βεράντα και θυμόταν που κάποτε σε αυτά τα μέρη είχαν εμφανιστεί κάτι περίεργα πουλιά.	☐	☐	☐
3. Στον νου του είχε μόνο αυτό, πως είχε χρόνο μέχρι τη Δευτέρα.	☐	☐	☐
4. Κρίμα που φεύγετε τόσο νωρίς, αλλά αφού έχετε να ετοιμαστείτε για ταξίδι...	☐	☐	☐
5. Αφού δεν ήρθε ως τώρα, δεν νομίζω να έρθει πια.	☐	☐	☐
6. Μελετούσε με τη βεβαιότητα, ότι η επιμονή κερδίζει.	☐	☐	☐
7. Η Ασημίνα ειδοποίησε ότι η πτήση του Μάρκου θα έχει μισή ώρα καθυστέρηση.	☐	☐	☐

8. Πες μου, Μηνά, πού δυσκολεύεσαι; Σε παρατηρώ τόση ώρα που παλεύεις να φτιάξεις το ποδήλατο.
9. Ακόμη παίζεται αυτό το έργο; Φαίνεται πως έχει μεγάλη επιτυχία.
10. Τότε κατέληξε σε αυτό το συμπέρασμα, πως έπρεπε πια να παραιτηθεί από τη θέση του.
11. Καλά που με ειδοποίησες, γιατί πραγματικά δεν είχα ιδέα!
12. Με ανησυχεί που ακόμη δεν μας ειδοποίησαν από την επιτροπή.
13. Όταν την κάλεσε ο διευθυντής, αρνήθηκε ότι είχε αναμειχθεί.

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐